

**Informacija za novinarje:
KAJ BO NOVEGA PO 16.7.2009**

V Sloveniji je bilo v letu 2007 z javnim odvozom zbranih okoli 421 kilogramov odpadkov na prebivalca. Zaskrbljujoče je dejstvo, da je bilo od tega kar 402 kg vseh, oz. 341 kg komunalnih odpadkov odloženih na odlagališčih. Komunalni odpadki v Sloveniji predstavljajo več kot 84 % vseh odpadkov, ločeno pa nam jih uspe zaenkrat zbrati le dobrih 11 odstotkov.

Skladno z zahtevami nove okvirne Direktive o odpadkih mora Slovenija zagotoviti, da se do leta 2020 priprava za ponovno uporabo ter recikliranje odpadnih materialov, kot so najmanj papir, kovine, plastika in steklo iz gospodinjstev ter po možnosti iz drugih virov, povečajo na najmanj 50 % skupne teže. Najpozneje do 31.12.2012 mora RS zagotoviti predelavo, vključno z energetske predelavo, za najmanj 60 % celotne mase odpadne embalaže, recikliranje za najmanj 55 % in največ 80 % celotne mase odpadne embalaže ter recikliranje posameznih vrst embalažnega materiala v predpisanih deležih.

V Sloveniji je sicer že od leta 2001 v veljavi Odredba o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki, ki določa najmanjši obseg in vsebino ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami, ki morata biti zagotovljena v okviru opravljanja lokalne javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki. Eden od največjih razlogov za nedoseganje ciljev je v dejstvu, da kljub zahtevam iz te odredbe veliko občin še vedno nima zgrajenih ustreznih zbirnih centrov, zbiralnic in sortirnic, kar pa je predpogoj za uspešno izvajanje operativnega programa in doseganje okoljskih ciljev.

Slovenija mora do 16.07.2009 izpolniti tudi svoje obveznosti glede odlaganja odpadkov. Seveda je nujno, da pri tem sodelujemo tudi posamezniki. V skladu s Šestim akcijskim programom EU za okolje naj bi do konca leta 2010 za petino zmanjšali količino komunalnih odpadkov, namenjenih na odlagališča. Pri tem ne gre spregledati dejstva, da prebivalci RS še nismo dovolj osveščeni ali stimulirani, da bi z odpadki samoiniciativno ravnali na trajnosten in okolju prijazen način. Glavna naloga izvajalcev javnih služb v sodelovanju z Ministrstvom za okolje in prostor v prihodnjih letih bo zato morala biti ozaveščanje prebivalcev o odpadkih kot uporabnih surovinah, z uporabo katerih lahko ohranimo vire tudi za prihodnje generacije.

Po sedaj veljavni nacionalni zakonodaji lahko po 16.07.2009 obratujejo samo odlagališča, ki si pridobijo IPPC dovoljenja. Za odložitev na odlagališču morajo odpadki izpolnjevati pogoje iz Uredbe o odlaganju odpadkov na odlagališčih, med drugimi:

- za leti 2009 in 2010 je lahko delež biorazgradljivih odpadkov med komunalnimi odpadki največ 28% (v letih 2011 in 2012 se zmanjša do 25%), ob pogoju, da je z razvrščanjem komunalnih odpadkov v sortirnici zagotovljeno vsaj izločanje papirja in lepenke, odpadne embalaže in nevarnih odpadkov ali
- biti morajo obdelani (fizikalno, termično, kemično ali biološko) in po obdelavi izpolnjevati pogoje za odložitev na odlagališčih.

Po pregledu letnih poročil izvajalcev javnih služb ugotavljamo, da le-ti večinoma ne dosegajo predpisanih standardov in okoljskih ciljev, tako glede najmanjšega obsega in vsebine ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami, ki morata biti zagotovljena v okviru opravljanja lokalne javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki, kot tudi glede obdelave komunalnih odpadkov, doseganja zahtev za odložitev odpadkov na odlagališčih ter mejnih vrednosti emisij snovi v okolje zaradi odlaganja odpadkov.

Kaj bo novega po 16.07.2009:

Glavna ugotovitev: nova je uvedba finančnih jamstev za upravljavce odlagališč v skladu z zahtevami Direktive o odlaganju odpadkov na odlagališčih, kar posledično pomeni, da bo odlaganje odpadkov postalo precej dražje in bodo izvajalci javnih služb prisiljeni uvesti vse ukrepe, da bo odloženih odpadkov čim manj- torej izboljšati ločeno zbiranje odpadkov na izvoru in preusmeritev le-teh v postopke predelave, prednostno v recikliranje.

Druga ugotovitev: sprejeto zakonodajo bo potrebno začeti izvajati!!!

Za RS je zavezujoč dokončen datum, ki izhaja iz Direktive o odlaganju odpadkov na odlagališčih, ki določa, da morajo države članice zagotoviti, da od 16.07.2009 dalje ne obratuje nobeno odlagališče, ki ni povsem usklajeno z zahtevami direktive in Odločbe o določitvi meril in postopkov za sprejemanje odpadkov na odlagališčih. RS je ta dva predpisa prenesla v svoj pravni red s Pravilnikom o odlaganju odpadkov že v februarju 2000. Ta je določal, da je dovoljeno odlagati samo obdelane odpadke, v prilogi 1 pa je določal zahteve, ki jih morajo izpolnjevati odpadki za odložitev na odlagališčih. Pravilnik je bil v marcu 2006 nadomeščen z Uredbo o odlaganju odpadkov na odlagališčih, ki teh zahtev ni spreminjala, prinesla je celo omilitev glede dovoljenega deleža BIOO med KO (za izhodiščno leto 1995je bil iz 47% povečan na 63%).

Iz tega izhaja, da so imele vse občine, katerih pristojnost je izvajanje obvezne javne gospodarske službe odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov več kot 9 let časa, da se pripravijo na ta datum. Rokov, ki so bili od sprejetja pravilnika že trikrat korigirani, pa glede na določbe direktive ne moremo več podaljševati.

Ukrepi MOP

Zaradi ugotovljenih dejstev, da okoljski cilji niso doseženi in da se v RS komunalni odpadki še vedno prednostno odlagajo, je potrebno najprej storiti vse, da se tako ravnanje ustavi in odpadke preusmeri z odlagališč v druge postopke, prednostno v recikliranje. Na ministrstvu v letošnjem letu tudi v skladu z ugotovitvami revizije Računskega sodišča RS glede ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami pripravljamo Operativni program ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami komunalnih odpadkov in novelacijo nekaterih drugih predpisov, na primer Odredbe o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki in zaradi opozorila Evropske Komisije v zvezi s prenosom zahtev glede uvedb finančnih jamstev za upravljavce odlagališč tudi Uredbe o odlaganju odpadkov na odlagališčih. V predlogu te uredbe zaradi zakasnitve pri izgradnji regijske infrastrukture razmišljamo tudi o sprejemu prehodnih določb, ki bi upravljavcem obstoječih odlagališč pod določenimi pogoji omogočala pridobitev IPPC dovoljenj do operativnosti regijskih centrov. Predlagani pogoji so:

- razpoložljiva zmogljivost, ki izhaja iz projektne dokumentacije,
- da odlagališče izpolnjuje tehnične zahteve uredbe,
- da se izvaja monitoring onesnaževanja podzemne vode, na področju krasa pa tudi monitoring površinske vode, v katero se izliva podzemna voda iz vplivnega območja obstoječega odlagališča,
- da regijski center in odlagališče še ne obratujeta ali nimata pridobljenih okoljevarstvenih dovoljenj,

- da je bilo predhodno izdano okoljevarstveno dovoljenje z veljavnostjo do 15.07.2009,
- da je zagotovljena obdelava odpadkov pred odlaganjem in dokazano doseganje deleža biorazgradljivih snovi med komunalnimi odpadki (za leti 2009 in 2010 največ 28%),
- da bi bila možna izdaja okoljevarstvenega dovoljenja le za obdobje, ki ne presega za več kot 6 mesecev začetek obratovanja regijskega centra in regijskemu centru pripadajočega odlagališča in
- obvezna pridobitev finančnega jamstva.

Na ministrstvu načrtujemo vložiti dodatne napore tudi v smeri reševanja regijskega ravnanja s komunalnimi odpadki na področjih, kjer do konsenza občin še ni prišlo in s ciljem izkoristiti možnost sofinanciranja pri izgradnji javne infrastrukture iz vira Kohezijskih sredstev.

Zaključek:

V slovenskem prostoru na žalost vse preveč govorimo o odlagališčih in odlaganju odpadkov, ne pa o ciljih regijskega ravnanja s komunalnimi odpadki. Potrebno je storiti vse, da se tako ravnanje ustavi in odpadke preusmeri z odlagališč v druge postopke, prednostno v recikliranje kot postopek predelave. Osnovna usmeritev mora biti čim večji delež ponovne uporabe in predelave odpadkov ter ločeno zbiranje na izvoru, seveda ob upoštevanju realnih omejitev in zagotavljanju učinkovite predelave ločeno zbranih frakcij.

Celovito urejen regijski sistem ravnanja s komunalnimi odpadki je zagotovljen v Savinjski regiji, ki je dokaz dobre prakse v RS in zagotovilo, da je ob spoštovanju zakonsko predpisanih rokov in določb in ob predpostavki dobrega sodelovanja med občinami v dobro občanov in okolja ter v sodelovanju z ministrstvom, ki je zagotovilo sofinanciranje projekta iz EU in državnih sredstev, problematiko možno urediti.